

Predsednik je pozdravil navzoče in posebej mest. šol. nadzornika gospoda Fr. Finka. Nato je poročal o kongresu UJU v Beogradu.

Po končanem referatu naznanil predsednik, da se Učit. društvo za mariborski okraj želi združiti z domačim Učit. društvom. Sklene se, da to vprašanje pretresata društvena odbora, ki naj o uspehu poročata pri prihodnjem zborovanju.

Z ozirom na dopis mest. šol. sveta glede izvolitve stalnega odbora, se je na predlog tov. Tomaziča izvolil sledeči odbor: tov. Poljanec zastopnik mešč. šol, tovariša Kožuh in Malenšek tovarišica Milčinski kot zastopnik ljudskih šol.

Z ozirom na dopis U. J. U. poverjeništvu Ljubljana, glede posvečanja skrbi za učit. na- graščaj, ki študira na tuk. učiteljski, se je izvolil odbor, ki prevzame to delo. Izvoljeni so bili tovariši Grčar, Kožuh, Rakusa in tovarišica Stupca.

Sledil je referat tov. Šilaha o ustanovitvi pedagoškega oddelka.

Nato otvoril predsednik debato o ustanovitvi oddelka učitelstva meščanskih šol, ker pa ni bilo nobenega predloga, se je ta točka stavila z dnevnega reda.

Glede vprašanja nerazdeljenega pouka se je vnela živahna debata. Ker je bil predlog sprejet enoglasno, se je sklenilo, da se tozadevno piše na Viš. šol. svet.

Sklene se, da se piše Viš. šol. svetu, naj izda enotno naredbo, po kateri naj bodo i četrtki pred in po prazniku pouka prosti dnevi, če se vrši na šoli razdeljen pouk.

Sprejme se predsednikov predlog, ki se glasi: Ker je »Uradni list« šol. vodstvom le balast, naj U. J. U. napravi potrebne korake, da dobimo šolski uradni list.

Zborovalci se pridružujejo resoluciji brezizsko-sevniškega učit. društva glede prikrasanih dnevnih omoženih učiteljc s sledečo spremembo 2. točke:

Konstatiramo, da je draginja za poročeno učiteljico ravno tako velika kakor za neporočeno.

+ Zborovanje belokranjskega učit. društva. V soboto 18. t. m. je zborovalo učitelstvo tega okraja v Črnomlju. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu precej dobra.

Ker je bil predsednik zadržan oziroma bolan, je vodil zborovanje podpredsednik tov. Morela. Po prikritnem pozdravu je prešel na dnevni red.

Odobrili se je zapisnik zadnjega zborovanja. Podpredsednik je toplo priporočal pristop k društvu: »Učit. samopomoč«. Posebno je poudarjal, da bi morali učitelji z družinami pristopiti k temu propotrebemu društvu.

Razgovarjalo se je dalje o nameravani ustanovitvi obveznih konsumnih društev za državne uradnike v Jugoslaviji.

Tovariš V. Menard predlaga: 1. Belokranjsko učit. društvo odklanja ustanovitev obveznih konsumnih društev za drž. uradnike po načrtu, kakor ga je izdelala komisija, ki jo je sestavil finančni minister. 2. Najbolj bi bili prizadeti tov. samci in oni, ki se ne bi utegnili posluževati zadruge. Navedeni ne bi imeli od teh zadrug nikake koristi. 3. Soglašamo s predlogom učit. društva za breziški in sevniški okraj. Obdržati naj se že obstoječo »Samopomoč«, katera naj se razširi po vsej državi. 4. Obveznost drž. uradnikov te »Samopomoči« naj bi bila kakor do zdaj — prostovoljna. Soglasno sprejeto.

Osnutek pravil za okr. učit. društvo U. J. U. v Beogradu — Poverjeništvu Ljubljana se je na predlog tov. A. Vardjan vzel na znanje in neizpremenjeno odobrilo.

Pri samostojnih predlogih se je vnela živahna debata. Opisale so se razmere na šoli v Preloki. Predloka je bila namreč letos, dekadiranja zaradi pomanjkanja učnih moči ne ekskurendo in pouk se je oskrboval iz Adlešič dvakrat na teden. Krajni šol. svet ni preskrbel kuriva in zato je prenehal tudi ta skromni pouk. V I. nadstropju je učilnica in pisarna. V pisarni so spravljene razne cerkvene stvari, kakor božji grob itd. Torej je zasedena od cerkve. Velikonočno izpraševanje se vrši v šol. poslopu. Pred nedavnim časom se je opazilo, da je nekdo na sliki regenta Aleksandra iztaknil oči. Ključ od šole je v župnišču.

Na Bojancih je obolel tov. Aleš Šoštarč (Prekmurec), ker nima peči v svoji sobi in ker so šipe v oknih pobite. Kako skromen je bil ta tovariš, naj vam priča dejstvo, da je hodil na tovarni v Bukovje, za zajtrk pa je imel pest orehov ali jabolk, isto za večerjo.

Krajni šol. svet v Črnomlju je že meseca oktobra odstopil in na njegovo mesto ni bil imenovan gerent. Vse zadeve, ki pripadajo krajnemu šol. svetu, so nerešene, tako: šola nima drv, streha šol. poslopja bi se morala prekriti, za proračun se ne briga nihče. Občine ne bodo postavile za šolske potrebščine nikakih zneskov, toraj tudi doklad v ta namen ne bodo pobirale in šola ne bo imela pokritja za stroške. Dasiravno se je šolsko vodstvo večkrat obrnilo na okr. šol. svet s prošnjo, da naj se imenuje gerent, je vse brezuspešno.

Skoraj slineno kakor v Črnomlju je na Radovcih.

Zato predlaga tov. Morela naslednje predloge:

Belokranjsko učitelstvo zbrano v Črnomlju dne 18. dec. 1920:

1. Najodločneje zahteva, da se že vendar enkrat imenuje za naš okraj tok nadzornik, ki bo hotel prevzeti to važno mesto. Učitelstvu nam-

reč ni vseeno, da bi se naše šolstvo še bolj zatrla ter da zaostaja vse uradovanje.

2. Zahtevamo, da se one krajne šol. svete, kateri zadostno ne skrbijo za potrebščine ljudske šole, odstrani in imenuje gerenta, ki naj bi bil šolski voditelj ali pa vsaj šoli naklonjen človek, katerega naj predlaga šolsko vodstvo.

3. Krajni šol. sveti naj se sploh odstranijo, ker ti so le zavora šol.

Tovariš V. Menard poroča: V »Učit. Tov.« št. 37 z dne 30. sept. 1920 je natančno podano poročilo tovarišev, katerim se kot bivšim vojakom z zrelostnim izpitom ne računa vojni let v službeno dobo. Ker je v našem društvu precej takih tovarišev, zato se obračamo potom belokranjskega učit. društva na U. J. U. — Poverjeništvu Ljubljana, da objavi, kak rezultat je prišel od ministrstva v Beogradu. Če ni dobilo Poverjeništvu U. J. U. Ljubljana še nikakih obvestil, zahtevamo, da takoj urgira pri ministrstvu prosvete in da se učitelje vojaške ne prikrasja na službeni dobi in povišicah.

Na zborovanju ljubljanskega učit. društva z dne 25. sept. 1920 so bile stavljene naslednje dve resoluciji:

1. U. J. U. — Poverjeništvu Ljubljana naj izposluje potom centrale pri ministrstvu prosvete v Beogradu, da se vstejejo onim učiteljem, ki so bili poklicani takoj po maturi v vojaško službovanje, vsa službena leta tako kakor tistim tovarišem, ki niso bili vojniki.

2. Vsa službena leta v vojni službi po zrelostnem izpitu naj se vstejejo v pokojnino ter naj se računajo od tedaj tudi povišice.

Obje resoluciji sta bili soglasno sprejeti.

Zahtevamo, da U. J. U. — Poverjeništvu Ljubljana ukrene potrebne korake, ker drugače bi bili učitelji vojniki materijalno preveč prikrasani in zastopani od svojih sošolcev nevojakov.

Tov. Morela prebere dopis upok. nadučitelja Val. Burnika. Sklenilo se je, da se njegov dopis vpošlje na U. J. U. — Poverjeništvu Ljubljana. Prebral je tudi dva dopisa tov. Šoštarča iz Bojanc, v katerih ta tovariš slika bedo in trpljenje, katero je imel do svoje obolesti na svojem učnem mestu. Sklene se, da se vse te zadeve sporoči U. J. U. — Poverjeništvu Ljubljana, ki naj stori na merodajnem mestu energične korake.

Ko je tov. V. Menard pobral članarino, je tov. podpredsednik zaključil zborovanje.

Iz Jugoslavije.

— Proč z zavistjo! Naše plače ne da- to nekaterim ljudem mirnega spanja. Če bi to bili naši prijatelji okolo »Domoljuba«, bi ne rekli besede: da so na zašli v to družbo gospodije okrog »Našega Glasa«, je vredno vse obsodbe. Ta list, ki hoče biti »glasilo javnih nameščencev u kraljevine Srba, Hrvat i Slovenaca« piše v svoji 51. števi, z dne 23. t. m. v članku »Narobe svet« sledeče: »In kaj nai porečem o ljudskošolskih učiteljih, pri katerih uradni začena služiti v V. čin. razredu? Na učtelje se sedai pač lahko varira izreki: »Der Lehrer fängt beim Hofrat an!« Bili so gotovo do sedai slabo plačani; a da bi se jim priznalo takoi že pri prvem nastopu službovanja sicer ne čin. nač na plača dvornege svetnika v V. čin. razredu, ali univerzitetnega profesorja ni razloga. Če so postali učitelji državni uradniki, do- bro: a začeti morali tam kjer začena vsak drug državni uradnik na zadnjem klinu lestvice državno - uradniških činov. t. i. v XI. činovnem, a ne v V. činovnem razredu. To ie naravnost udarec v obraz vsemu druemu osobito konceptnemu in soloh uradništvu z akademično naobrazbo.« — Razumemo dobro, da treba kore- nite regulacije plač pri vsem državnem uradništvu z akademsko naobrazbo in brez nie a tak način boia ne vodi do vsehov. Mesto odkritega radovanja da se ie enemu stanu primoroglo do holiše eksistence, na tolika zavist! Ljudskošolsko učitelstvo ki ie vzraslo ob krutem zatiranju in tumanikanju se v svojih tem- nih nekdanjih dneih ni nikoli posluževalo takega načina pisanja. Obsoia zato toliko- bolj tako pisavo, ki ne kaže posebne aka- demične naobrazbe!

— Novi šolski nadzorniki. »Uradni list« z dne 23. t. m. prinaša imenovanja novih okrajnih šolskih nadzornikov. in si- cer: 1. Za šolski okraj črnomalski: Mi- roslav Pretnar, vodja manjšinske šole v Ljubljani; 2. za šolski okraj novo- ristiški: Janjo Grad, sedai okrajni šolski nadzornik v Novem mestu; 3. za šolski okraj krški: Ludovik Stias- n v. sedai okrajni šolski nadzornik v Krškem; 4. za šolski okraj kočevski: Josip Novak, sedai okrajni šolski nadzornik v Kočevju; 5. za šolski okraj kranski: Vilibald Rus, vodja ljudske šole v Kranju; 6. za šolski okraj radovljiški: Jo- sip Turk, šolski ravnatelj v Logatcu; 7. za šolski okraj litijski: Avgust Pirč, učitelj na II. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; 8. za šolski okraj kamniški: Matko Kantè, sedai okrajni šolski nadzornik za ljubljansko okolico; 9. za

šolski okraj ljubljansko okolico: Andrej Rapè, učitelj na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani in 10. za ljubljansko mesto in za meščanske šole na bivšem Kranjskem: Maks Kočevar, strokovni učitelj v Krškem.

— Ustanovitev šolskih odborov obrtnih nadaljevalnih šol. Poverjeništvu za uk in bogočastie ie poslalo vsem okrajnim glavarstvom potem mestnim magistratom v Celju, v Mariboru in Ptuiu nastopni od- lok: Večini odborov obrtnih nadaljevalnih šol poteče z dnem 31. decembra t. l. tri- letna poslovna doba (1918. do 1920.). V zmislu naredb bivšega avstrijskega na- učnega ministrstva z dne 5. aprila 1883. št. 6495. IV. in z dne 27. novembra 1893. št. 15.498. nai okrajno glavarstvo 1. pro- vzroči izvolitev zastopnika obrtnikov in njegovega namestnika; 2. pozove trgov- sko in obrtniško zbornico v Ljubljani nai imenuje svojega zastopnika; 3. predlaga semkai v imenovanje zastopnika naučne uprave in 4. povabi v smislu druge zgorat navedenih naredb morebitne druge pri- sjevaloče kratevne činitelje nai imenu- jeio svoje zastopnike v šolski odbor obrt- ne nadaljevalne šole. Dotično poročilo z navedbo vseh članov na novo ustanovlje- nih odborov ie poslato na poverjeništvu za uk in bogočastie do konca meseca janua- ria 1921. nakar se bodo imenovali za- stopniki naučne uprave v odborih. Dalie ie odredilo poverjeništvu še sledeče: I. Nova poslovna doba šolskih odborov obrtnih nadaljevalnih šol od dne 1. janua- ria 1921 do dne 31. decembra 1923 velia od dne 1. januarja 1921 za vse šolske od- bore. II. Onim šolskim odborom, ki imao morda drugo poslovno dobo, in onim, ki so bili ustanovljeni v letih 1919. in 1920. se poslovna doba podaljšuje do dne 31. decembra 1923. Kier bi zahtevali kratevni razlogi, nai se odbor koncem tega leta na novo konstituira kakor bi mu že bila po- tekla vsa prva triletna poslovna doba. III. Šolskim odborom, ki se ustanove v letih 1921. do 1923. teče prva poslovna doba do 31. decembra 1923. IV. Šolski odbori nai se sedai na novo ustanove tudi v onih okrajih, kior morda letos ne deluje obrtna nadaljevalna šola, kier pa ie bila taka šola lani ali pred vojno.

— Za upokojeno učitelstvo. Vsem onim učiteljem ozir. učiteljicam, ki so bili vpokojeni v času med 20. julijem in 30. novembrom 1919., se bode računala penzija po dohodkih, ki bi jih imeli, če bi bili kot aktivni prevedeni 1. decem- bra 1919. na nove plače. Po odredbi ministrstva prosvete se bode takemu učitelstvu štela pen- zija od 1. decembra 1919. dalje.

— Ureditelj plač meščanskošolskega učitelstva. »Jutro« poroča: V ministrstvu prosvete ie izdelana naredba o regulaciji plač in ostalih dodatkov meščanskemu učitelstvu v celi kraljevini. Naredba, ki ie predložena v podpis ministru prosvete, se razplasi te dni.

— Imenovanje. Tovariš Ivko Radovanović, poverjenik UJU v Splitu, ie imenovan za višjega šolskega nadzornika za osnovno šolstvo v Dal- maciji. Vrlemu tovarišu in dobremu znanu izre- kamo k zaslužnemu imenovanju svoje najsrčnej- še čestitke!

— Celjski mestni šolski svet. »Nova Doba« objavlja: »S 1. januarjem 1921 pre- vzame kr. okr. glavarstvo v Celju del. rend ki fih ie doslei vodil mestni magi- strat kot politična oblast prve instance Izvrši se to v smislu sklepa mestnega so- sveta. Ne pozabimo na pri tem, da nam ie klerikalna ljubljanska vlada svoičas v zvezi s tem po furtimaško odvzela našo važno kulturno institucijo: Celjski mestni šolski svet. — Brez odloga zahtevamo in pozivamo mestno gerentstvo da nemu- doma stori v Ljubljani vse korake, da dobi mesto Celje zopet svoj mestni šolski svet ki nam ie bil iz strankarsko-politič- nih motivov brez vse motivacije odvzet.«

— Otvoritev višje pedagoške šole v Beogradu. Z odlokom ministra prosvete Svetozaria Pribičevića z dne 18. t. m. se ie otvorila v Beogradu višia pedagoška šola

— Božične počitnice trajajo v krajih, kjer s srednje šole, do vstetega 3. januarja 1921., pov- sod drugod pa prične pouk že 3. januarja. Toľiko ua vprašanja, ki nam dohajajo od raznih strani.

— Tehnična srednia šola v Ljub- liani. Poverjeništvu za uk in bogočastie naznanja, da se dogovorno z ministrstvom trgovine in industrie oddelek v Ljubljani. s pričetkom II. semestra tekočega šolske- ra leta 1920./21. ime Državne obrtne šole v Ljubljani izpremeni v ime: Tehnična srednia šola v Ljubljani. Organizacija za- voda ostane pri tej izpremembi naslova povsem neizpremenjena.

— Pevacko društvo beograd. učitelja. Beograjsko učitelstvo ie ustanovilo svoj lastni mešani pevski zbor. Bratskemu društvu želi mnogo uspeha ljubljanski učiteljski pevski zbor!

— Šolstvo v Srbiji in Črni gori. Po zadnjih statističnih podatkih ministrstva prosvete ie v Srbiji 2296 šol z 4235 učite- lji. v Črni gori 264 šol z 495 učitelji.

— Himen. Maritva tainica okrajnega učiteljskega društva za kočevski okraj, tovarišica Anica Šiška iz Ribnice, se ie poročila 28. t. m. z g. Teodorjem Tomšičem računskim svetnikom v Ljub- liani Obilo sreče!

— Za jugoslovansko Matice ie na- bralo na praznik uedinjenja SHS učiteli- stvo v Trebnjem med rodoljubnimi doma- čini znesek 430 K.

Slovenska šolska Matica. Za Letopis S. S. M. ie spisal vseučiljski profesor dr. France Veber zanimivo razpravo: Bežek — slovenski psiholog. To v dopolnilo vsebine, ki smo jo priobčili zad- njik. — Izven naročnine bo izdala S. S. M. dr. Ljudevit Pivko: »Dramatsko pesništvo«.

— Smrtina kosa. Pretekli petek je umrl v Podbrežju pri Mariboru tunkaj živeči upokojeni nadučitelj, tov. Jurij Bregant. P. v m!

— Uredništvo izjavlia, da tov. Ivan Primožič ni v nobeni zvezi z noticami ki so izšle v našem listu glede letošnjega Kmetijskega tečaja na Grmu.

Članarina in darila za Učiteljski konvikt. Arnshek Janko iz Hrušice pri Ljubljani 30 K. — Anica Neubauer iz Smartnega pri Kranju 10 K. — Urh Konjar iz Motnika 10 K. — Nežka Kanduž iz Motnika 10 K. — Mina Malenšek iz Spitališča 10 K. — Mara Bambergova iz Kranjske gore 25 K. — Bertoneelj Josip 10 K. Lizika Hrenova 10 K, oba iz Kovorja. — Učitelstvo iz kamniške- ga okraja nabralo ob slovesu tovariša-nadzor- nika Janka Polaka 116 K. — »Učiteljsko društvo za Prekmurje« v Murski Soboti 390 K. — Kuko- vič Anton 10 K, Planer Albert 10 K, Planer Ma- rija 10 K, Robec Ana 10 K, Leben Rozina 10 K, vsi na Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici. — Mara Judnič iz Zabukovja pri Sevnici 20 K. — Mihelčič iz Seč nad Škofjo Loko 20 K. — Peter- lin Mara iz Most pri Ljubljani 20 K. — Avgusta Kolnik iz Radeč pri Zidanem mostu 20 K. — Da- našnja zbirka 751 K; uspeh darovanja do današ- njega dne — K 9586.90. Živili darovalci in na- sledniki!

Neodrešena domovina.

—r Učiteljska stavka v zasedenem ozemlju. Ze skoro tri tedne traja stavka srednješolskih učiteljev; tri tedne so že zaprte vse srednje šole v Juljski Benečiji izvzemši edinoie mestne sred- nje šole v Trstu. — Brez pouka so vsled tega vsi dijaki strokovnih šol v Trstu; navtične in trg. akademije ter vseh oddelkov (tudi večernih) obrtne šole. Na deželi so zaprti vsi srednješolski zavodi, državni in deželni: v Gorici, v Gradiški, v Kopru, v Pulju, v Rovinju in v Lošnju. Soli- darno z italijanskimi profesorji stavkajo seveda tudi profesorji na krljski realni in gimnaziji ter na tolminskem učiteljski. V Furlaniji so zaprte tudi dnevne obrtne šole. Edinoie profesorji itali- janske deželne gimnazije v Pazinu se ne udele- zujejo gibanja. O kastavskem učiteljski ni sloer nobenega poročila, a zdi se, da so se tudi kastav- ski profesorji pridružili štrajkujočim.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, Franci- škanska ulica št. 6.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za leto 1921. — V Narodni Tiskarni ie izšel ta priljublje- ni koledar, ki dela vso čast tiskarni sami kakor tudi vodstvu družbe, ki ga ie izdalo in založilo. Poleg običajne koledarske vsebine ie posvečen pretežni del knjige »Narodnemu delu«, ki obseza tele sestavke: 1. Bratom trpinom (pesem). 2. Tež- ki dnevi. 3. Gospa sveta (pesem). 4. Ivani Supan- čičevi v spomin. 5. Gosposvetski zvon (pesem). 6. Dr. Josip Georg. 6. Dr. Josip Lenče. 7. Teodor Drenik. 8. Ivan Bonač. 9. Iznebimo se znakov na- šega doverajšnjega suženjstva! 10. Narodna pre- rokovanja. 11. Vestnik družbe sv. Cirila in Meto- da v Ljubljani, ki podaja v glavnem sliko druž- binega delovanja v l. 1919. — Upoštevanja vreden ie sestavek »Iznemimo se znakov našega do- večerajšnjega suženjstva« iz peresa g. Marice Bartolove. Res, čas bi že bil, da se otresemo vse tuje navlake pri nazivanju naših žen ter se pri- bližamo v tem oziru bratom Srbom. Nedosledno pa ie, da se nekoliko strani dalje (str. 76.) za tem spisom že greši proti ravnostim navodilom g. Bartolove! Slednjič nam ne dopada neznanilo, ki ga beremo na str. 90.: »Petindvajsetletnico obha- jata l. 1921, podružnica za Vel. Lašče in okraj ter neka podružnica na zasedenem ozemlju.« Čemu to skrivnostno imenovanje, da ne pridemo s polnim imenom te podružnice na dan? — Družbin koledar najtopleje priporoča- mo. Naj bi ne bilo slovenske hiše, v kateri bi ne bil poznan! Cena knjige ie 16 kron. Naroča se pri družbi sami v Ljubljani, pa tudi po ljubljanskih knjigarnah.

Jos. C. Oblak: Krpanova kobila. Literarna debata ob obletnici Cankarjeve smrti. V Ljubljani 1920. Natisnila Učiteljska tiskarna. — K drugi